

Buugga Daanyeel - Boqol iyo Afar iyo Toban

Jiilka Ugu Dambeeya: Muujinta Dhammaystirka Nebinimadii Yexesqeel iyo Shaabadaynta 144,000-ka

Jeff Pippenger
2024-03-03

Qarnihii markhaati ka ahaa imaatinkii hoogga saddexaad, Sebtembar 11, 2001, waa qarnigii ugu dambeeyey ee taariikhda dunida. Qaybta ku jirta Yexesqeel ee xaqiijisa runtaan ayay Milleriyiintu u fahmeen inay si toos ah ugu xidhan tahay masaalka tobanka bikradood, sidaas darteedna ay la xidhiidho cutubka labaad ee Xabaquuq. Taariikhdaas, araggii ku qoran cutubka labaad ee Xabaquuq, kaas oo “aan mar dambe dib u dhici doonin,” oo rumoobay Oktoobar 22, 1844, wuxuu sii hormarinayey sharciga Axadda ee dhawaan iman doona ee Maraykanka. Laakiin saadaashii Yexesqeel ee ku saabsanayd aragga aan mar dambe la dheereyn doonin waxay si kaamil ah ugu rumoobaysaa taariikhda shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun, taas oo ku bilaabatay imaatinkii hoogga saddexaad, Sebtembar 11, 2001.

Markaasaa eraygii Rabbigu ii yimid, isagoo leh, Wiilka Adamow, waa maxay maahmaahdan aad ku leedihiin dalka reer binu Israa'iil, idinkoo leh, Maalmuhu way dheeraadeen, oo waxyiga kastana wuu baabba'aa? Haddaba u sheeg iyaga, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Maahmaahdan waan joojin doonaa, oo mar dambe uma ay adeegsan doonaan maahmaah ahaan dalka Israa'iil; laakiinse waxaad ku tidhaahdaa, Maalmuhu way soo dhowaadeen, iyo rumoobidda waxyi kasta. Waayo, mar dambe guriga Israa'iil dhexdiisa ka jiri maayo waxyi aan micne lahayn iyo faal sasabasho leh toona. Waayo, anigu waxaan ahay Rabbiga; waan hadli doonaa, oo erayga aan ku hadlana wuu rumoobi doonaa; mar dambe dib looma dhigi doono; waayo, wakhtigiinna gudihisa, guriga caasiyiinta ahow, ayaan erayga ku hadli doonaa, oo waan fulin doonaa, ayaa Sayidka Rabbiga ahu leeyahay. Oo haddana eraygii Rabbigu ii yimid, isagoo leh, Wiilka Adamow, bal eeg, kuwa guriga Israa'iil waxay yidhaahdaan, Waxyiga uu arkaa wuxuu khuseeyaa maalmo badan oo iman doona, oo wuxuu wax ka sii sheegaa wakhtiyo fogfog. Sidaas daraaddeed u sheeg iyaga, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Midnaba erayadayda mar dambe dib looma dhigi doono, laakiinse erayga aan ku hadlay wuu fulayaa, ayaa Sayidka Rabbiga ahu leeyahay. Yexesqeel 12:21–28.

Nebiyadii oo dhammu waxay ka hadlaan maalmaha ugu dambeeya, oo “riyadii aan waxba tarayn” iyo “faalkii sasabashada lahaa” ee “guriga Israa'iil gudihisa” waa roobkii dambeba ee been-abuurka ahaa, farriinta “nabad iyo ammaan,” taas oo ku doodaya in “riyada uu arkayaa ay weli tahay maalmo badan oo iman doona, oo uu wax ka sii sheegayo wakhtiyo fogfog.” Kanu waa “murankii” Xabaquuq, waayo kuwa soo bandhiga “riyadii aan waxba tarayn” waxay ka gees yimaadaan “riyadii uu arkay”. Waxay ku andacoodaan in “Riyada uu arkayaa ay weli tahay maalmo badan oo iman doona, oo uu wax ka sii sheegayo wakhtiyo fogfog.” Rasuullada farriinta nabadda iyo ammaanka waxay ku doodaan, “maalmihii waa la dheereeyey, oo riyo kastana way fashilantaa,” bal sow isagu ma uu sii sheegin Luulyo 18, 2020? Rasuullada “riyadii aan waxba tarayn” waxaa sidoo kale uu Yexesqeel ku aqoonsanayaa labada aayadood ee ugu horreeya

cutubka.

Eraygii Rabbiga ayaa haddana ii timid, iyadoo leh, Wiilka Aadanow, waxaad dhex deggan tahay qolo gadoodsan, oo leh indho ay wax ku arkaan, hase yeeshee ma arkaan; waxay leeyihiin dhego ay wax ku maqlaan, hase yeeshee ma maqlaan; waayo, iyagu waa qolo gadoodsan. Ezekiel 12:1, 2.

Nebiyaashu kulligood way isku waafaqsan yihiin, dhammaantoodna waxay ka hadlaan maalmaha ugu dambeeya; oo markii Masiixu la hadlay Yuhuuddii muranka badnayd ee ku xusan taariikhda adeeggiisa, wuxuu soo xigtay Ishacyaah si uu u aqoonsado Yuhuuddii muranka badnayd ee markaas Ilaah laga furayay, inay yihiin kuwa indho wax ku arka leh, hase yeeshee aan waxba arkayn, iyo dhego wax ku maqla leh, hase yeeshee aan waxba maqlayn. Hadda sidaas oo kale markaas, Yexesqeel wuxuu la hadlayaa ragga quudhsiga badan ee Adventism-ka La'odikiya, Yuhuuddii muranka badnayd ee maalmaheenna, kuwaas oo soo jeediya farriin nabad iyo ammaan ah iyagoo ka soo horjeeda farrinta roobka dambe. Ciise waxaa hagayay xeerarka uu eraygiisa ku dhex dhigay, sidaas daraaddeed saadaalihiisuna waxay sidoo kale ka hadlayaan maalmaha ugu dambeeya si ka gaar ah marka loo eego maalmaha uu kula hadlay Yuhuuddii muranka badnayd.

Sidaas daraaddeed ayaan masallo ugu hadlaa; maxaa yeelay iyagoo wax arkaya ma arkaan, oo iyagoo wax maqlayana ma maqlaan, mana fahmaan. Oo iyaga waxaa ku rumoobaysa wax sii sheegiddii Isayos, taasoo leh, Maqal waad maqli doontaan, laakiinse maba aad garan doontaan; oo arag waad arki doontaan, laakiinse maba aad gartaan. Waayo, dadkan qalbigoodu waa adkaaday, dhegahooduna waa ku cuslaadeen maqalka, indhahoodana way isku xireen; si aan marna indhahooda wax ugu arkin, dhegahoodana wax ugu maqlin, qalbigoodana wax ugu garan, oo aanay u soo noqon, aniguna aan u bogsiiyo. Laakiinse indhihinnu waa barakaysan yihiin, waayo way arkaan; dhegihiinnuna waa barakaysan yihiin, waayo way maqlaan. Runtii waxaan idinku leeyahay, nebiyo badan iyo rag badan oo xaq ah ayaa jeclaystay inay arkaan waxyaalaha aad aragtaan, mana ay arag; oo inay maqlaan waxyaalaha aad maqashaan, mana ay maqal. Matayos 13:13–17.

Ifaalaaha dad wax maqla, haddana aan maqlin, oo wax arka, balse aan arkin, waa astaanta dad hore oo Ilaah lahaa oo lagu jiro habka laga gudbayo. Ifaalaahaas nebiyadeed waa rumoobidda wax sii sheegistii Ishacyaah ee ku saabsan xaalad noocaas ah. Sida nebiyada oo dhan, Ishacyaah, isaga iyo Masiixuba, waxay ka hadlayaan maalmaha ugu dambeeya.

Sannaddii boqor Cusiyaah dhintay ayaan arkay Rabbiga oo carshi ku fadhiya, sarreeya oo kor loo qaaday, oo darafka hu'giisuna macbudka buuxiyey. Waxaa ka kor taagnaa seraafiimtii; mid kastaaba wuxuu lahaa lix baal; laba ayuu wejigiisa ku qarin jiray, laba ayuu cagihisa ku qarin jiray, labana wuu ku duuli jiray. Midna kan kale ayuu u dhawaaqay oo yidhi, Quduus, quduus, quduus waxaa ah Rabbiga ciidammada; dhulka oo dhammu ammaantiisa ayuu ka buuxaa. Oo tiirarkii albaabkana codkii kii dhawaaqayay aawadiis bay la gariireen, oo gurigiina qiiq buu ka buuxsamay. Markaasaan idhi, Hoogay anigaa leh! waayo, waan halaagsamayaa; maxaa yeelay, waxaan ahay nin bushimo nijaas ah leh, oo waxaan dhex degganahay dad bushimo nijaas ah leh; waayo, indhahaygu waxay arkeen Boqorka ah Rabbiga ciidammada. Markaasaa mid ka mid ah seraafiimtii ii soo duulay, isagoo gacantiisa ku haya dhuxul nool oo uu birqaato kaga

soo qaaday meeshii allabariga. Oo afkayga ayuu saaray, oo yidhi, Bal eeg, tanu bushimahaaga way taabatay; xumaantaadiina waa lagaa qaaday, dembigaagiina waa la kafaaragguday. Oo haddana waxaan maqlay codkii Rabbiga oo leh, Yaan diraa, oo yaa noo tegi doona?

Markaasaan idhi, Waa i kan; i dir. Oo isna wuxuu yidhi, Tag, oo dadkan ku dheh, Hubaal waad maqli doontaan, laakiinse ma aydaan garan doonin; oo hubaal waad arki doontaan, laakiinse ma aydaan garan doonin. Dadkan qalbigooda cayil ka dhig, dhegahoodana culays ka yeel, indhahoodana xidh; si aanay indhahooda wax ugu arag, dhegahoodana wax ugu maqal, qalbigoodana wax ugu garan, oo aanay u soo noqon, oo aan loo bogsiiin. Ishacyaah 6:1–10.

Ishacyaah, Yexesqeel, iyo Masiixuba dhammaantood waxay metelayaan kuwa la shaabadaynayo maalmaha ugu dambeeya, inta lagu jiro roobka dambe, marka farriinta runta ah iyo farriinta beenta ah ee roobka dambe laga doodayo, taas oo ah dhammaystirka Xabaquuq cutubka labaad. Sida uu Ciise sheegay, xilliga marka tan la dhammaystirayo, kuwa xaqa ah waxay “arkayaan” masaallada, taas oo ah astaan nebiyadeed. “Kuwa caqliga leh” waxay fahmayaan farriinta nebiyadeed ee roobka dambe, laakiin kuwa ay matalaan Yuhuudda muranka badan ma arkaan mana maqlaan, oo sida uu Yexesqeel sheegayna waxay soo bandhigaan farriin nabad iyo ammaan ah iyagoo ku doodaya in dhammaystirka waxsii sheegyada uu aad uga fog yahay mustaqbalka. Ma diidaan waxsii sheegyada; Yuhuuddii muranka badnayd waxay afka ka qireen waxsii sheegidda ku saabsan Masiixa imanaya; laakiin si fudud ayay dhacdada ugu riixeen mustaqbal aad u fog. Hase yeeshee Ciise wuxuu barako ku dhawaaqay kuwa “arki” lahaa farriinta nebiyadeed ee waqtigooda.

Maalintii Masiixa, waxay ahayd farriintii timid xilligii baabtiiskiisa, markii Ruuxa Quduuska ahi soo degay. Soo degidda Ruuxa Quduuska ah ee baabtiiskiisa waxay hore u sii tilmaamaysay soo degidda malaa’igta Muujintii tobnaad 11-ka Agoosto, 1840. Soo degidda rabbaaniga ah ee mid kasta oo taariikhahaas ka mid ahi waxay calaamadisay imaatinka farriinta runta hadda jirta ee wakhtigaas; Ciise ahaan waxay ahayd farriinta dhimashadiisa iyo sara-kiciddiisa, sida uu baabtiiskiisu u metelay. Milleriyiinta ahaanse waxay ahayd farriinta Islaamka ee hooggii kowaad iyo kii labaad, taas oo xaqiijisay farriintii imtixaanka ee wax sii sheegidda wakhtiga. Labadaas taariikhoodba waxay la jaanqaadaan imaatinka farriinta imtixaanka ee roobka dambe 11-ka Sebtembar, 2001. Taas aawadeed ayay Sister White u diiwaangelisay sidan soo socota:

“Dhammaan farriimihii la bixiyey intii u dhexeysay 1840–1844 waa in hadda si xoog leh loo adkeeyaa, waayo waxaa jira dad badan oo jihadoodii lumiyey. Farriimuhu waa inay gaadhaan kiniisadaha oo dhan.

Masiixu wuxuu yidhi, “Waxaa barakaysan indhihiinnu, waayo way arkaan; iyo dhegihiinnu, waayo way maqlaan. Waayo, runtii waxaan idinku leeyahay, Nebiyo badan iyo rag xaq ah ayaa jeclaystay inay arkaan waxyaalaha aad aragtaan, mana ay arkin; oo ay maqlaan waxyaalaha aad maqashaan, mana ay maqlin” [Matayos 13:16, 17]. Waxaa barakaysan indhihii arkay waxyaalihii la arkay sannadihii 1843 iyo 1844.

“Farriintii waa la bixiyey. Oo dib u dhacna yaanu jirin in farriinta dib loo celiyo, waayo calaamadaha wakhtiyadu way rumoobayaan; shaqada gunaanadka ahna waa in la qabtaa. Shaqo weyn ayaa lagu qaban doonaa waqti gaaban gudihii. Farriin ayaa dhowaan lagu bixin doonaa magacaabista Ilaah, taas oo ku kori doonta qaylo weyn. Markaasaa Daanyeel ku istaagi

doonaa meeshiisa qaddaran, si uu markhaatifurkiisa u bixiyo.”

“Dareenka kaniisadaheenna waa in la kiciyaa. Waxaannu taagan nahay xuduudaha dhacdata ugu weyn taariikhda dunida, Shaydaanna waa inuusan awood ku yeelan dadka Ilaah, oo uusan ku ridin hurdo. Baabtiisnimada Roomaanku waxay kasoo muuqan doontaa xooggeeda. Hadda waa in dhammaan la kaco oo la baadho Qorniinka, waayo, Ilaah wuxuu kuwa isaga daacadda u ah ogeysiin doonaa waxa jiri doona wakhtiga ugu dambeeya. Erayga Rabbigu waa inuu dadkiisa ugu yimaadaa si xoog leh....”

“Tani waa wixii la ii soo bandhigay—in aynu hurudno, oo aynaan garanayn wakhtiga booqashadayada. Laakiin haddaynu isa hoosaysiinno Ilaah hortiisa, oo aynu ku doondoono qalbiga oo dhan, isagu waa laga heli doonaa.” Manuscript Releases, volume 21, 436–438.

Fariinta lagu sii tusaaleeyey fariinta runta hadda jirta ee Masiixa ku jirta taariikhda Masiixa, iyo fariinta runta hadda jirta ee 1840 ilaa 1844, waxay tilmaamayaan maalmaha ugu dambeeya marka fariinta Milleriyiinta dib loo celin doono. Kuwii ku jira taariikhaha lagu matalay inay kari waayeen inay “arkaan oo maqlaan” “ma garanayaan wakhtiga booqashadooda.” Markuu Ishacyaah soo bandhigo tixraacii ugu horreeyey ee wargeeyayaasha fariinta been-abuurka ah ee roobka dambe, kuwaas oo arka, hase yeeshee aan arag, wuxuu calaamadeeyaa wakhtiga uu muddadan bilaabmayo, muddadaas oo Sister White ay ku tidhi, “fariin Ilaah qoondeeyey oo isu beddeli doonta qaylo weyn.” “Ilaah qoondeeyey” waxay metelaysaa wakhti gaar ah oo ay fariintu iman lahayd, oo aayadda saddexaad ee cutubka lixaad ee Ishacyaah, Ishacyaah wuxuu si cad u tilmaamayaa wakhtigaas.

Mid baa kii kale ugu qayliyey, oo yidhi, Quduus, quduus, quduus waxaa ah Rabbiga ciidammada; dhulka oo dhammu waxaa ka buuxa ammaantiisa. Ishacyaah 6:3.

Walaasha White waxay tilmaamaysaa in marka malaa’iguhu midba midka kale ugu dhawaaqaan, “Quduus, Quduus, Quduus” qaybta uu Ishacyaah ku metelayo kuwa indhaha leh ee wax arka, hase yeeshee aan wax arag, taas waxaa la oofiyey Sebtembar 11, 2001.

“Sida ay [malaa’igta] u arkaan mustaqbalka, marka dunida oo dhammu ay ka buuxsami doonto ammaantiisa, heesta guusha leh ee ammaanta ah ayaa midba midka kale uga soo yeedhaysa qaab hees macaan ah, ‘Quduus, quduus, quduus, waa Rabbiga Ciidammada.’ Waxay si buuxda ugu qanacsan yihiin inay Ilaah ammaanaan; oo hortiisa, hoos dhoolla-caddayntiisa raallinimada leh, wax kale uma ay hanqal taagayaan. Iyagoo xambaarsan suuraddiisa, gudanaya adeeggiisa, oo caabudaya isaga, hammigooda ugu sarreeya ayaa si buuxda loo gaadhay.” Review and Herald, December 22, 1896.

Bishii Sebtembar 11, 2001 waxaa bilaabmay shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, oo roobkii dambena wuxuu bilaabay inuu da’ yar ku bilaabmo, dooddii Xabaquuqna waxay bilaabatay iyadoo masaalka tobanka gabdhoo bikradaha ah lagu celinayay. Halkaas ayay wax sii sheegiddii Yexesqeel ku gaadhay dhammaystirkeedii qumman. Erayga nebinnimada ah mar dambe dib looma dhigi doono, oo jiiikii markhaatiga u ahaa Sebtembar 11, 2001 waa jiiilka ugu dambeeya ee meeraha dhulka, waayo, aragtida dhammaadka Adventism-ka waxay ku dhawaaqaysaa xidhitaanka wakhtiga nimcada imaatinka labaad ee Masiixa. Markhaati labaad oo xaqiiqadan ah waxaa laga

helayaa kitaabka Luukos, cutubka kow iyo labaatanaad.

Runtii waxaan idinku leeyahay, Jiilkani ma idlaan doono ilaa wax walba rumoobaan. Samada iyo dhulku way idlaan doonaan, laakiin erayadaydu ma idlaan doonaan. Luukos 21:32, 33.

Luukos cutubka kow iyo labaatanaad Ciise wuxuu aqoonsanayaa jiilka ugu dambeeya ee taariikhda dunida. Wuxuu hadda uun bixiyey dulmar ku saabsan taariikh horusocod ah oo ka bilaabmaysa burburkii Yeruusaalem ee sannadkii 70, kuna sii socota ilaa taariikhda Millerite-ka. Dabadeed wuxuu ka baxayaa sheekada ah inuu si toos ah u aqoonsanayo taariikhda wax sii sheegidda, wuxuuna soo bandhigayaa masaal si fudud u soo celinaya oo u sii ballaadhinaya taariikhda wax sii sheegidda ee uu soo bandhigay. Sidaas darteed wuxuu bixiyey laba markhaati oo gudaha ah oo ku saabsan isla sheekadaas, wuxuuna ku soo gunaanaday isagoo aqoonsanaya in “jiilka” goob-joogga u ahaa dhacdooyinkan uu sii noolaan doono ilaa soo noqoshadiisa, sidaasna macnaha guud ahaan ku aqoonsanaya jiilka uu matalo boqol iyo afar iyo afartan kun.

Taariikhda shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun waa ta jiilka ugu dambeeya, oo iyagu dhimasho ma dhadhamiyaan, in kastoo ay ku noolyihiin wakhtiga samada iyo dhulku ay idlaanayaan.

Laakiin maalinta Rabbigu waxay iman doontaa sida tuug habeenkii ku yimaada; maalintaas samooyinku waxay ku baabbi’i doonaan sanqadh weyn, curiyeyaalkuna waxay ku dhalaali doonaan kulayl aad u daran, dhulkana iyo shuqullada ku jiraaba way gubi doonaan. Haddaba, mar haddii waxyaalahan oo dhan la kala diri doono, idinku waa inaad ahaataan dad caynkee ah xagga socod quduus ah oo dhan iyo cibaadada, idinkoo sugaya oo dedejinaya imaanshaha maalinta Ilaah, taas oo samooyinku iyagoo dab qabsan ay ku kala diri doonaan, curiyeyaalkuna ay ku dhalaali doonaan kulayl aad u daran? 2 Butros 3:10–12.

Imaatinka labaad ee Masiixa waxaa lagu matalay isbeddelkii muuqaalka Masiixa.

“Muuse oo joogay buurtii isbeddelka wuxuu markhaati u ahaa guushii Masiixa ee dembiga iyo dhimashada. Wuxuu matalayay kuwa xabaasha ka soo bixi doona marka ay dhacdo sarakicidda kuwa xaqa ah. Eliyaah, oo jannada loo qaaday isaga oo aan dhimasho arag, wuxuu matalayay kuwa noolaan doona dhulka korkiisa marka Masiixu yimaado imaatinkiisa labaad, kuwaas oo ‘la beddeli doono, daqiiqad gudaheed, ilbidhiqsi isha lagu libiqsado, marka buunka ugu dambeeya la yeedho;’ marka ‘kan dhimanaya ay tahay inuu xidho dhimasho-la’aanta,’ iyo ‘kan qudhmaha ay tahay inuu xidho qudhun-la’aanta.’ 1 Corinthians 15:51–53. Ciise waxaa huwisyay nuurka jannada, sida uu u muuqan doono marka uu yimaado ‘markii labaad isaga oo aan dembi u sidin badbaado.’ Waayo, wuxuu iman doonaa ‘ammaanta Aabbiihiis isaga iyo malaa’igaha quduuska ah.’ Hebrews 9:28; Mark 8:38. Ballankii Badbaadiyuhu xertiisa u qaaday hadda waa rumoobay. Buurta dusheeda boqortooyadii ammaanta ee mustaqbalka waxaa lagu muujiyey sawir yar,—Masiixu waa Boqorka, Muuse waa wakiilka quduusiinta sara kici doona, Eliyaahna waa kan matalaya kuwa la beddelay.” *The Desire of Ages*, 421.

Eliyaah, kii aan dhiman, wuxuu matalaa boqol iyo afartan iyo afar kun oo aan dhiman, Muuse na wuxuu matalaa kuwa dhinta. Maalmaha ugu dambeeya labadan qaybood waxaa lagu matalay Muujintii cutubka toddobaad, sida boqol iyo afartan iyo afar kun iyo dadkii badnaa. Markii

shaabaddii shanaad laga furo Muujintii cutubka lixaad, kuwii ay baadarinnimadu dishay intii lagu jiray Qarniyadii Mugdiga waxaa la siiyaa khamiisyo cadcad.

“Oo markuu furay shaabaddii shanaad, waxaan meeshii allabariga hoosteeda ku arkay nafihii kuwii loo laayay ereyga Ilaah aawadiis iyo markhaatifurka ay haysteen aawadiis; oo cod weyn bay ku qayliyeen, iyagoo leh, Rabbiyow, Quduuska ah oo Runta ahow, ilaa goormaad kuwa dhulka deggan ka xukumi weydaa oo dhiiggayaga uga aargudi weydaa? Oo mid kasta oo iyaga ka mid ah waxaa la siiyey khamiisyo cadcad [Waxaa lagu dhawaaqay inay daahir yihiin oo quduus yihiin]; oo waxaa lagu yidhi inay weli wax yar nastaan, ilaa addoommada ay isla shaqeeyaan iyo walaalahood oo sida iyagii loo dili doono ay tiradoodu ka buuxsanto’ [Muujintii 6:9–11]. Halkan waxaa Yooxanaa loo soo bandhigay muuqaallo aan markaas dhab ahaan jirin, balse ahaa wax dhici doona wakhti mustaqbalka ka mid ah.” Manuscript Releases, volume 20, 197.

Shuhadadu waxay weydiinayaan goorta Ilaah ka aar-gudan doono dilkoodii. Shahiidku wuxuu lahaa iimaankii Ciise ka hor intuuusan la dilin, waayo muujinta isla iimaankaas ayaa keentay in baabanimadu disho isaga. Khamiisyada cadcad waxay matalaan xaqnimada Masiixa, hase yeeshee khamiisyada cadcad ee la siiyey nafahaas la laayay waxaa la siiyey iyaga ka dib shahiidnimadoodii. Khamiisyadu waa astaan shahiidnimo, ee ma aha si fudud xaqnimada Masiixa oo keliya. Shahiidku wuxuu haystaa khamiiska xaqnimada Masiixa ka hor intuuusan la dilin. Dadkii badnaa ee ku jira Muujintii toddobaad waxaa la siiyaa khamiisyo cadcad, sidaas darteedna waxay matalaan kuwa dhinta inta lagu jiro xasuuqa dhiigga badan leh ee sharciga Axadda ee imanaya. Sidaas awgeed boqol iyo afartan iyo afarta kun waxaa matala Eliyaah, halka kuwa aaminka ah ee Rabbiga ku dhex dhinta uu Muuse ku matalo buurtii isbeddelka.

Boqol iyo afar iyo afartan kun waa jiilka aan dhiman, waana jiilka Masiixu ka hadlayo ee nool marka samooyinka iyo dhulku ay gudbaan sida ku qoran Luukos cutubka kow iyo labaatanaad.

Waxaannu daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Dilkii Haabiil wuxuu ahaa tusaalihii ugu horreeyey ee cadaawadda uu Ilaah sheegay inay jiri doonto inta u dhexaysa abeesada iyo farcanka naagta—inta u dhexaysa Shayddaanka iyo kuwa uu xukumo, iyo Masiixa iyo kuwa raacsanba. Dembigii aadmiga awgiis, Shayddaanku wuxuu gacanta ku dhigay qowmiyadda aadanaha; laakiin Masiixu wuxuu u suurtagelin lahaa inay iska tuuraan harqoodkiisa. Mar kasta oo naf, rumaysad ku qabta Wanka Ilaah, ay ka noqoto adeegidda dembiga, cadhada Shayddaanka way holcaysaa. Nolosha quduuska ah ee Haabiil waxay markhaati ka ahayd sheegashada Shayddaanka lidkeeda ee ah inaanay suurtagal u ahayn dadka inay dhawraan sharciga Ilaah. Markii Qaabiil, oo uu dhaqaajinayo ruuxa kan sharka leh, arkay inuusan xukumi karin Haabiil, aad buu u cadhooday, sidaas darteedna noloshiisii buu galaftay. Oo meel kasta oo ay joogaan kuwo u istaagi doona difaacidda xaqnimada sharciga Ilaah, isla ruuxaasi ayaa iyaga ka gees noqon doona. Waa ruuxii qarniyada oo dhan taagay tiirka dilka oo huriyey gubashada xabaal-dabka ee xertii Masiixa. Laakiin naxariisdarrada lagu dul ururiyey raaca Ciise waxaa kiciyey Shayddaan iyo ciidammadiisa, maxaa yeelay ma ay ku khasbi karaan inuu isu dhiibo xukunkooda. Waa cadho cadow laga adkaaday. Mid kasta oo shahiid u noqda Ciise wuxuu dhintay isagoo guulayste ah. Nebigu wuxuu leeyahay, “Iyagu

isaga waxay kaga adkaadeen [‘abeesadii hore, oo la yidhaahdo Ibliiska iyo Shayddaanka’]
dhiigga Wanka iyo erayga markhaatifurkooda; mana ay jeclaan nafahooda ilaa dhimashada.”
Muujintii 12:11, 9.” Aabbayaashii Hore iyo Nebiyadii, 77.